

Věc C-51/22

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

25. ledna 2022

Předkládající soud:

Pesti Központi Kerületi Bíróság (Maďarsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

12. ledna 2022

Žalobkyně:

PannonHitel Pénzügyi Zrt.

Žalovaná:

WizzAir Hungary Légitársaság Zrt. (Wizz Air Hungary Zrt.)

Pesti Központi Kerületi Bíróság (obvodní soud v Pešti, Maďarsko)

[*omissis*] [administrativní informace]

Usnesení

v soudním řízení mezi společnostmi **PannonHitel Pénzügyi Zrt.** ([*omissis*] Budapešť, Maďarsko) [*omissis*], žalobkyně,

a **WizzAir Hungary Légitársaság Zrt.** ([*omissis*] Budapešť) [*omissis*], žalovaná,

týkajícímu se **náhrady pořizovací ceny**

[*omissis*][procesní náležitosti podle vnitrostátního práva]

Předkládající soud **podává žádost o rozhodnutí o předběžné otázce** k Soudnímu dvoru Evropské unie za účelem odpovědi na následující předběžnou otázku:

Musí být čl. 5 odst. 1 písm. a), čl. 8 odst. 1 písm. a) první odrážka a čl. 8. odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě

v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91, vykládány v tom smyslu, že cestující může uplatnit své právo na náhradu pořizovací ceny letenky přímo vůči leteckému dopravci, i když si letenku zarezervoval s pomocí třetí osoby, která jedná jako zprostředkovatel, jemuž cestující zaplatil cenu letenky, přičemž zprostředkovatel je tím, kdo zakoupil letenku od leteckého dopravce a zaplatil [leteckému dopravci] cenu letenky, aniž je prokázáno, že zprostředkovatel jednal jako pověřený zástupce leteckého dopravce nebo že se jedná o provozovatele souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy?

[omissis][procesní náležitosti podle vnitrostátního práva]

Odůvodnění

Předkládající soud [omissis] [procesní náležitosti podle vnitrostátního práva] níže popisuje skutkové okolnosti a právní rámec, jenž vyžaduje výklad.

Stručný popis skutkového stavu

Žalovaná provozovala let W63163 (z OTP [letišťe Henri Coandă v Bukurešti, Rumunsko] na BLQ [letišťe Boloňa, Itálie]), jehož odlet byl naplánován na 18. června 2020. Cestující s bydlištěm v Rumunsku si zarezervoval letenku na tento let na internetových stránkách www.vola.ro, které provozuje společnost VOLA.RO SRL [dále jen „VOLA.RO“] působící v Rumunsku.

Podle bodu 21.1 písm. a) Všeobecných přepravních podmínek pro cestující a zavazadla stanovených žalovanou platí, že není-li ve smlouvě nebo v jiném kogentním ustanovení použitelných právních předpisů stanoveno jinak: a) tyto všeobecné podmínky přepravy a jakékoli jiné přepravy, kterou se [doprovce zavazuje] poskytnout [cestujícímu nebo jeho zavazadlům], se řídí maďarským právem.

Cestující zaplatil cenu letenky společnosti VOLA.RO a tato společnost, jednající vlastním jménem, zakoupila letenku od žalované. Za tímto účelem poskytla osobní údaje cestujícího a vydala mu potvrzení o rezervaci. Společnost VOLA.RO zaplatila protihodnotu letenky žalované prostřednictvím vlastního podnikového účtu na základě zápočtu. Podle bodu III.3.3 Všeobecných smluvních podmínek stanovených společností VOLA.RO tato společnost působí jako zprostředkovatel (v anglickém znění je použit výraz „intermediary“), mimo jiné pro letecké společnosti. Podle bodu X.10.1 tato společnost rovněž prodává souborné cestovní služby, avšak v projednávané věci nebylo prokázáno, že nákup letenky byl uskutečněn v rámci spojených služeb, na které se vztahuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2302 ze dne 25. listopadu 2015 o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU a o zrušení směrnice Rady 90/314/EHS.

Podle bodu XXIX.29.1 Všeobecných smluvních podmínek stanovených společností VOLA.RO se tyto všeobecné podmínky řídí rumunským právem.

Ze spisu nevyplývá, zda mezi společností VOLA.RO a žalovanou došlo k nějaké dohodě ohledně zprostředkování služeb žalované.

Žalovaná tento let zrušila z důvodu pandemie způsobené novým typem koronaviru. Cestující odstoupil od smlouvy a nesouhlasil s náhradním letem. Společnost VOLA.RO požádala žalovanou o poskytnutí náhrady pořizovací ceny letenky. Tento bankovní převod se z technických důvodů nezdařil, ale žalovaná částku připsala na podnikový účet společnosti VOLA.RO.

Současně cestující postoupil pohledávku vůči žalované, na kterou má podle svého názoru právo podle nařízení č. 261/2004, žalobkyni. Ze spisu nevyplývá, že by společnost VOLA.RO cestujícímu poskytla náhradu.

Argumenty žalobkyně

Žalobkyně se domáhá poskytnutí náhrady pořizovací ceny letenky podle čl. 5 odst. 1 písm. a) a čl. 8 odst. 1 písm. a) první odrážky nařízení č. 261/2004. Podle jejího názoru společnost VOLA.RO jednala jako pouhý zprostředkovatel služeb v cestovním ruchu, což však nemá vliv na právo cestujícího požadovat náhradu pořizovací ceny letenky přímo od žalovaného leteckého dopravce. Žalobkyně tedy, jakožto právní nástupkyně [cestujícího], může požadovat poskytnutí náhrady přímo od žalované.

Podle žalobkyně čl. 5 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 nařízení č. 261/2004 výslovně stanoví, že nabídka pomoci a náhrady ceny letenky musí být učiněna ve prospěch cestujících.

Žalobkyně odkazuje na rozsudek Soudního dvora Evropské unie ve věci C-601/17, v němž je stanoveno, že podle čl. 2 písm. f) nařízení č. 261/2004 může cestující v podstatě požadovat jako součást ceny letenky také provizi účtovanou pověřeným zástupcem leteckého dopravce, pokud letecký dopravce o této provizi věděl (body 13, 16 a 20).

V důsledku toho žalobkyně považuje za irelevantní, zda cestující zakoupil letenku přímo u žalované nebo prostřednictvím společnosti VOLA.RO, která vystupovala jako zprostředkovatel.

Argumenty žalované

Žalovaná nepopírá, že je povinna poskytnout náhradu v důsledku zrušení letu, ale podle jejího názoru musí tuto povinnost splnit ve prospěch společnosti VOLA.RO, nikoli cestujícího.

Tvrdí, že podle gramatického významu pojmu „náhrada“ může vrátit cenu letenky pouze osobě, od které tuto částku obdržela. Uvádí, že nevystavila žádnou letenku cestujícímu.

V souvislosti se spornou rezervací letenky obdržela žalovaná pouze platbu od společnosti VOLA.RO, kterou již společnosti VOLA.RO vrátila. Uvádí, že pokud by měl právo na poskytnutí náhrady také cestující nebo jeho právní nástupce, byla by žalovaná povinna provést dvojí platbu.

Žalovaná odkazuje na rozsudek Soudního dvora Evropské unie ve věci C-163/18. Podle tohoto rozsudku platí, že v případě, že má cestující právo požadovat náhradu od organizátora souborných služeb podle nyní zrušené směrnice 90/314/EHS, nemůže požadovat náhradu ceny letenky od leteckého dopravce (body 31, 35 a 44).

Žalovaná rovněž odkazuje na § 6:212 odst. 3 první větu Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (zákon V z roku 2013, občanský zákoník, dále jen „občanský zákoník“). V souladu s tímto ustanovením se v případě odstoupení od smlouvy vzájemnou dohodou vrací poskytnutá plnění.

Žalovaná tvrdí, že odstoupení cestujícího od smlouvy představuje zpětné ukončení smlouvy vzájemnou dohodou. V takovém případě je třeba vrátit poskytnuté plnění spočívající v zaplacení pořizovací ceny. I v tomto případě však může být pořizovací cena vrácena pouze osobě, která ji původně zaplatila, tedy společnosti VOLA.RO.

Jako příklad situace srovnatelné s projednávanou věcí žalovaná uvádí případ podniků, které nakupují letenky pro své vlastní zaměstnance. V případě zrušení letu nemají nárok na náhradu zaměstnanci, kteří jsou skutečnými cestujícími, ale společnost, která letenky zakoupila.

Použitelné vnitrostátní právo

Podle názoru předkládajícího soudu je třeba tento spor rozhodnout na základě nařízení [č. 261/2004], které má přímý účinek a je přímo použitelné. Pokud jde o maďarskou právní úpravu, je třeba zmínit občanský zákoník, jehož § 6:59 odst. 1 zakotvuje zásadu smluvní volnosti, zatímco § 6:77 až 6:81 stanoví, že všeobecné smluvní podmínky jsou součástí smlouvy.

Podle § 6:[212] odst. 3 první věty občanského zákoníku se v případě odstoupení od smlouvy vzájemnou dohodou (*felbontás*) vrátí poskytnutá plnění.

Podle § 1 odst. 1 a légi személyszállítás szabályairól szóló 25/1999. (II. 12.) Korm. rendelet (vládní dekret č. 25/1999 ze dne 12. února 1999 o pravidlech upravujících leteckou přepravu cestující) se na smlouvu o letecké přepravě cestujících uzavřenou mezi cestujícím a leteckým dopravcem (dále společně jen „strany“) použijí obecná ustanovení [občanského zákoníku] týkající se smluv,

jakož i ustanovení občanského zákoníku týkající se smluv založených na výsledku, a podpůrně ustanovení tohoto dekretu.

Podle § 3 odst. 1 tohoto dekretu stanoví letecký dopravce ve svých všeobecných přepravních podmínkách podrobné podmínky smlouvy o letecké přepravě cestujících, které nejsou upraveny občanským zákoníkem nebo tímto dekretem. Všeobecné přepravní podmínky se řídí ustanoveními občanského zákoníku o všeobecných smluvních podmínkách.

Použitelné unijní právo

Podle čl. 3 odst. 1 první věty nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy [(Řím I); dále jen „nařízení Řím I“] se smlouva řídí právem, které si strany zvolí. Podle čl. 6 odst. 2 uvedeného nařízení se volba práva vztahuje s určitými omezeními i na spotřebitelské smlouvy.

Příslušná ustanovení nařízení č. 261/2004:

Článek 1

Předmět

1. Toto nařízení stanoví za podmínek v něm stanovených minimální práva cestujících, jestliže:

[...]

b) je jejich let zrušen,

[...]

Článek 2

Definice

Pro účely tohoto nařízení se:

[...]

f) „letenkou“ rozumí platný doklad opravňující k přepravě nebo jiné rovnocenné oprávnění v elektronické nebo jiné nehmotné formě, vydané nebo schválené leteckým dopravcem nebo jeho pověřeným zástupcem;

[...]

Článek 5

Zrušení

1. V případě zrušení letu:

a) je dotčeným cestujícím nabídnuta provozujícím leteckým dopravcem pomoc v souladu s článkem 8; [...]

[...]

Článek 7

Právo na náhradu škody

1. Odkazuje-li se na tento článek, obdrží cestující náhradu ve výši:

[...]

3. Náhrada škody uvedená v odstavci 1 se vyplatí hotově, elektronickým bankovním převodem, bankovními příkazy nebo bankovními šeky nebo, v případě dohody podepsané cestujícím, cestovními poukazy nebo jinými službami.

[...]

Článek 8

Právo na proplacení výdajů nebo na přesměrování

1. Odkazuje-li se na tento článek, je cestujícím nabídnuta možnost volby mezi:

a) -náhradou pořizovací ceny letenky do sedmi dní způsobem stanoveným v čl. 7 odst. 3, a to za část nebo části neuskutečněné cesty a za část nebo části již uskutečněné cesty, jestliže let nadále neslouží účelu vztahujícímu se k původnímu cestovnímu plánu cestujícího, spolu s případným

[...]

Soudní dvůr Evropské unie

Ve věcech C-601/17 a C-163/18 se Soudní dvůr Evropské unie zabýval podobnými otázkami, jako jsou otázky v projednávané věci, ale podle předkládajícího soudu neposkytují rozsudky v těchto věcech jasné vodítko ohledně právní otázky, která vyvstává v projednávané věci.

Vysvětlení předběžné otázky

Předkládající soud nejprve posoudil, které právo je rozhodné pro sporné právní vztahy. Podle čl. 3 odst. 1 výše uvedeného nařízení Řím I a bodu XXIX.29.1 Všeobecných smluvních podmínek stanovených společností VOLA.RO se právní vztah mezi cestujícím a společností VOLA.RO řídí rumunským právem.

Podle výše uvedeného ustanovení nařízení Řím I a bodu 21.1 písm. a) Všeobecných přepravních podmínek stanovených žalovanou se jak smlouva o letecké přepravě cestujících mezi cestujícím a žalovanou, tak právní vztah mezi společnostmi VOLA.RO a žalovanou řídí maďarským právem.

Vzhledem k tomu, že Rumunsko i Maďarsko jsou členskými státy Evropské unie, je třeba právní otázku, kterou spor vyvolává, řešit především na základě nařízení č. 261/2004, které má přímý účinek a je přímo použitelné. Za tímto účelem je třeba provést výklad uvedeného nařízení.

Vzhledem k tomu, že jde o ustanovení unijního práva, má k jejich výkladu výlučnou pravomoc Soudní dvůr Evropské unie (článek 267 SFEU). Před rozhodnutím ve věci samé je tedy třeba řízení přerušit a podle článku 267 SFEU podat k Soudnímu dvoru Evropské unie žádost o rozhodnutí o předběžné otázce uvedené ve výroku tohoto usnesení.

Důvody jsou následující:

Na internetových stránkách www.vola.ro, které jsou k dispozici i v angličtině, mohou cestující přímo vyhledávat lety, které vyhovují jejich cestovním plánům, a mohou si rezervovat a zaplatit příslušné letenky a služby, ale subjekt, který provádí rezervaci u leteckého dopravce, je společnost VOLA.RO.

Ze znění nařízení č. 261/2004 není zřejmé, jak má být posuzováno jednání takové třetí strany, jako je výše popsáný zprostředkovatel, kterého nelze považovat za pověřeného zástupce leteckého dopravce ve smyslu čl. 2 písm. f) uvedeného nařízení, ani zda lze službu, kterou poskytuje, považovat za součást souboru služeb ve smyslu čl. 8 odst. 2 tohoto nařízení.

V souladu s čl. 5 odst. 1 písm. a) a čl. 8 odst. 1 písm. a) nařízení č. 261/2004 musí být cestujícím nabídnuta pomoc a určité možnosti volby. Pokud jde o způsoby platby, první odrážka výše uvedeného čl. 8 odst. 1 písm. a) odkazuje na čl. 7 odst. 3 tohoto nařízení. Na základě posledně uvedeného ustanovení může být v případě dohody podepsané cestujícím náhrada provedena cestovními poukazy nebo jinými službami. Na rozdíl od čl. 7 odst. 1 uvedeného nařízení tato ustanovení výslovně nestanoví, že pořizovací cena má být vrácena cestujícím, ačkoli to bylo pravděpodobně záměrem normotvůrce, a to i s ohledem na čl. 8 odst. 2 tohoto nařízení. Z gramatického hlediska lze jistě výraz „náhrada“ („reimbursement“) vykládat v tom smyslu, že letecký dopravce může poskytnout náhradu pouze osobě, která tomuto dopravci zaplatila pořizovací cenu.

Odpověď na položenou otázku má vliv na rozhodnutí předkládajícího soudu, neboť v případě, že nárok má přímo cestující, bude rozhodnuto v neprospěch žalované. V případě, že cestující nemá právo uplatnit nárok přímo, bude žaloba zamítnuta nebo bude nařízeno další dokazování ohledně toho, zda lze společnost VOLA.RO kvalifikovat jako pověřeného zástupce žalované.

Rozhodnutí o této otázce je rovněž nezbytné z hlediska právní jistoty, aby bylo zajištěno, že cestující obdrží náhradu buď od leteckého dopravce, nebo od zprostředkovatele, a že letečtí dopravci nebudou povinni poskytnout náhradu dvakrát.

Soudní dvůr Evropské unie v této věci dosud nerozhodl, takže nelze hovořit o „*acte éclairé*“.

Pokud jde o judikaturu citovanou účastnicemi řízení, rozsudek ve věci C-601/17 se týkal věci, ve které nebylo sporné, že zprostředkovatel služeb v cestovním ruchu jednal jako pověřený zástupce leteckého dopravce, zatímco rozsudek ve věci C-163/18 se zabýval případem, kdy právo cestujícího na náhradu od organizátora souborných služeb pro cesty vycházelo ze zvláštního zákona.

Výklad není dostatečně zřejmý, aby vyloučil všechny důvodné pochybnosti ve smyslu „*acte clair*“. Konkrétně: v souladu s výše uvedeným nelze z pouhého znění nařízení jednoznačně dovodit, zda v případě, jako je tento, může cestující požadovat náhradu přímo od leteckého dopravce.

Kromě toho předkládající soud na základě vyhledávání na internetu *ex officio* zjistil, že podle oznámení Evropské komise zveřejněného na jejích internetových stránkách (https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/enforcement-consumer-protection/coordinated-actions/air-travel_en) a přílohy k tomuto oznámení se 16 leteckých dopravců, včetně žalované, zavázalo k přímému vrácení ceny letenky cestujícím, kteří si letenku zakoupili prostřednictvím zprostředkovatele, a to v případě, že se cestující setká s obtížemi při získání náhrady od zprostředkovatele. Vyplývá to z posledního bodu oznámení: „*Passengers who booked their flight through an intermediary and have difficulties getting reimbursement from the intermediary can turn to the airline and request to be refunded directly. Airlines are expected to inform passengers about this possibility and any conditions for requesting a direct refund on their websites*“. [Cestující, kteří si rezervovali let přes zprostředkovatele a mají potíže se získáním náhrady od zprostředkovatele, se mohou obrátit na leteckou společnost a požádat o poskytnutí náhrady přímo. Letecké společnosti by měly cestující o této možnosti a o všech podmínkách žádosti o přímou náhradu informovat na svých internetových stránkách].

V podobném smyslu, na posledním řádku tabulky, se vyjadřuje i příloha, která je přístupná z uvedené internetové stránky (https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/overview_of_measures_that_airlines_should_take.docx.pdf). Pokud tedy neexistuje normativní ustanovení nebo smluvní ujednání, která by stanovila opak, musí letečtí dopravci zpravidla poskytnout náhradu přímo cestujícím: „*Accept direct reimbursement claims from the passenger unless specific legislation applies (e.g. in the context of package travel) or where contractual arrangements between the parties involved validly provide otherwise. This can be done by designing booking process in a way that allows passengers to claim reimbursement directly from the airline when necessary*“.

[Letecké společnosti by měly přijímat žádosti o náhradu přímo od cestujících, pokud se neuplatní zvláštní právní předpisy (např. v rámci souborných služeb pro cesty) nebo pokud smluvní ujednání mezi zúčastněnými stranami nestanoví jinak. Toho lze dosáhnout tak, že proces rezervace bude koncipován způsobem, který cestujícím v případě potřeby umožní požadovat náhradu přímo od letecké společnosti].

Podle předkládajícího soudu by v případě, že by položená otázka byla jednoznačná nebo již byla vyřešena v dřívějším rozsudku, nebyly nutné ani dohody mezi Komisí a leteckými dopravci, ani dobrovolný závazek leteckých dopravců.

[*omissis*][procesní náležitosti podle vnitrostátního práva]

Budapešť, dne 12. ledna 2022

[*omissis*] [podpisy]

PRACOVNÍ DOKUMENT